

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร : กรณีศึกษา
 อ่างเก็บน้ำแม่ยาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นายอนันตชาติ เขียวขุ่ม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ศาสตราจารย์ ดร. มนัส สุวรรณ ประธานกรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ถีสวรรณ์ กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร. อนุรักษ์ ปัญญาวิวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำแม่ยาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกร และ (2) เพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรคต่อการใช้น้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกรในเขตตำบลเมืองยาว และตำบลแม่ตัน ที่รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่ยาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรจำนวน 255 คน ถูกสุ่มมาจากหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 708 ครัวเรือน ใน 2 ตำบล ด้วยวิธีการสุ่มตัวแบบมีระบบสำหรับการศึกษานี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การสำรวจ และการสังเกต ข้อมูลที่รวบรวมได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการใช้น้ำทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่ยาว แต่มีส่วนน้อยที่มีพื้นที่อยู่ไกลจากคลองส่งน้ำจะได้รับน้ำไม่สม่ำเสมอ
2. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ เพื่อทำการเกษตรที่เหมาะสม
3. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรเท่าที่ควร ทั้งที่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำขึ้น แต่ยังไม่มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องในการ

วางแผนการจัดการน้ำอย่างถูกต้อง การจัดการวางแผนการปิด-เปิดน้ำส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับคนเพียงบางกลุ่มที่เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำ

4. ปัญหาของการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกรที่อาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่ยาว ได้แก่ ปริมาณน้ำไม่พอเพียงในฤดูแล้ง และการกระจายน้ำไม่ทั่วถึง

5. การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสม ต้องคำนึงถึงการวางแผนการส่งน้ำร่วมกับการวางแผนการเพาะปลูก ซึ่งจะต้องสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และปัจจัยด้านการตลาด

6. ในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายส่วน คือ เกษตรกร หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ร่วมกันวางแผน ดำเนินการ ติดตามผล ประเมินผล และแก้ปัญหา

Independent Study Title	Water Resources Management for Agriculture: A Case Study of Mae Yao Reservoir, Amphoe Hang Chat, Changwat Lampang	
Author	Mr. Anantchart Kweachaoum	
M.A.	Man and Environment Management	
Examining Committee:	Prof. Dr. Manat Suwan	Chairman
	Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuan	Member
	Assoc. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Member

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the condition of water usage for agriculture of agriculturists; and 2) the problems and obstacles of such water usage in Tambon Mae Yao and Mae Son, which got water from Mae Yao reservoir, Amphur Hang Chat, Changwat Lampang. The samples consisted of 255 agriculturists that were randomly selected from 708 family leaders in 2 sub-districts.

The data were collected by the use of questionnaires, a survey and observations, and, then statistically analyzed by using SPSS program for windows, for frequency distributions, percentage, and relationship analysis

The results were as follows:

1. Most samples used water from Mae Yao reservoir, but the less of them, who lived far away from the spillway, used water irregularly.
2. Most samples lacked of knowledge of water resource management for suitable agriculture.
3. Most samples did not participate in water resource management as they should, though a group of agriculturists, who used water from the reservoir, was organized. There was a

lack of knowledge of management planning . The plan to open and close the reservoir depended on some water user leaders of in the group.

4. Their problems of water resource management were that there was not enough water in the dry season. Water distribution was not provided thoroughly.

5. Water resource management should consider participatorily planning to supply water for plant action, relating to climate, locality and marketing factors.

6. For sustainable water resource management, there should be more cooperations given by agriculturists, government offices, NGOs in planning, operating, evaluating and problem solving.